Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18109

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BÖLDYTÖ), 2002 y?l?nda Gülay Ekici taraf?ndan biyoloji ö?retmenlerinin laboratuvar derslerine kar?? geli?tirdikleri tutumlar? kapsaml? bir ?ekilde ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, ö?retmenlerin laboratuvar çal??malar?na yönelik inançlar?n?, güvenlerini ve bu derslerden ald?klar? hazz? de?erlendiren dört temel alt boyuttan olu?maktad?r. Toplam 22 maddeden olu?an BÖLDYTÖ, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r (1= kesinlikle kat?lm?yorum, 5= tamamen kat?l?yorum). Ölçe?in psikometrik özellikleri incelendi?inde, yüksek düzeyde iç tutarl?l??a (Cronbach Alfa: 0.93) ve güçlü bir faktör yap?s?na sahip oldu?u belirlenmi?tir, bu da onu biyoloji e?itimi alan?ndaki ara?t?rmalar için güvenilir bir araç haline getirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Biyoloji e?itimi, tutum ölçe?i, laboratuvar dersi, ö?retmen tutumlar?, psikometrik, ölçek geli?tirme, fen e?itimi.

Yazarlar

Gülay Ekici

Amaç

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BÖLDYTÖ), biyoloji ö?retmenlerinin laboratuvar derslerine yönelik gösterdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin laboratuvar uygulamalar?n?n biyoloji ö?retimi sürecindeki gereklili?ine, önemine ve bu uygulamalar? yürütme konusundaki ki?isel yeterlik alg?lar?na dair sahip olduklar? tutumlar? nicel verilerle ortaya koymakt?r.

Elde edilen sonuçlar, e?itim fakültelerinde verilen ö?retmen yeti?tirme programlar?n?n içeri?ini gözden geçirmek, laboratuvar derslerinin verimlili?ini art?rmaya yönelik hizmet içi e?itim programlar? planlamak ve nihayetinde biyoloji ö?retim kalitesini yükseltmek için temel te?kil etmektedir.

Yap?

BÖLDYTÖ, laboratuvar derslerine yönelik tutumu çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r ve toplam 22 madde ile dört farkl? alt boyutu ölçer. Bu alt boyutlar, tutumun farkl? yönlerini temsil etmektedir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Genel Tutum (11 madde): Ö?retmenin laboratuvar derslerinin biyoloji ö?retimi aç?s?ndan genel gereklili?ine ve faydas?na ili?kin inançlar?n? kapsar.
Zevk (5 madde): Ö?retmenin laboratuvar çal??malar?n? yapmaktan duydu?u ki?isel memnuniyet ve hazz? ölçer. Bu boyut, laboratuvar ortam?nda geçirilen zamandan keyif alma derecesini yans?t?r.
Güven (3 madde): Ö?retmenin laboratuvar çal??malar?n? yürütme, deneyleri yönetme ve laboratuvar araçlar?n? kullanma konusundaki ki?isel yetkinlik ve güven alg?s?n? ifade eder.
Önemlilik (2 madde): Ö?retmenin laboratuvar derslerinin konuyu kavramada ve ö?rencilerin ö?renme sürecine katk?da bulunmada ta??d??? de?eri alg?lama düzeyini ölçer.

Geçerlik

BÖLDYTÖ'nün yap? geçerli?i, faktör analizi yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Geçerlik çal??malar?n?n ilk a?amas?nda, verilerin faktör analizine uygunlu?u incelenmi?tir. Bu inceleme sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri 0.88 olarak bulunmu?tur. 0.88 de?eri, verilerin faktör analizi için son derece uygun oldu?unu göstermektedir (KMO de?erinin 0.60 ve üzeri olmas? beklenir).

Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun yeterlili?ini test eden Barlett Küresellik Testi de?eri 3367.79 olarak rapor edilmi?tir ($p < 0.001$ düzeyinde anlaml?). Ölçek tasla??nda yer alan 21 maddeye ili?kin faktör yükleri 0.45 ile 0.95 aras?nda de?i?mektedir. Maddelerin büyük bir ço?unlu?u (20 madde), 0.60 faktör yükünün üzerinde yük sergileyerek ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in teorik olarak belirlenen tutum yap?lar?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? ile hesaplanm??t?r. BÖLDYTÖ'nün bütün maddeleri için hesaplanan genel Cronbach Alfa de?eri 0.93 gibi çok yüksek bir düzeyde bulunmu?tur. Bu yüksek katsay?, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde biyoloji ö?retmenlerinin laboratuvar derslerine yönelik tutumlar?n? ölçtü?ünü göstermektedir.

Alt boyutlar için hesaplanan Cronbach Alfa de?erleri ise a?a??daki gibidir:

Zevk boyutu: 0.90
Güven boyutu: 0.80
Önemlilik boyutu: 0.72

Görüldü?ü üzere, tüm alt boyutlar?n Cronbach Alfa de?erleri 0.70 e?i?inin üzerinde olup, bu da her bir alt boyutun kendi içinde yüksek veya kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde uygulanan faktör analizi, BÖLDYTÖ'nün dört faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu dört faktör, ölçe?in teorik yap?s?yla uyumludur ve toplam 22 maddeden olu?maktad?r. Faktör yüklerinin da??l?m?, maddelerin ilgili alt boyutlara net bir ?ekilde ayr?ld???n? göstermi?tir. Maddelerin büyük ço?unlu?unun yüksek faktör yüküne sahip olmas? (özellikle 0.60 üzeri), her bir faktörün ölçülen alt boyutu güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i (1= kesinlikle kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum). Ölçek toplam 22 madde ve 4 alt boyuttan olu?ur.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Biyoloji Ö?retmenleri

Ya? Grubu: Yeti?kin (Ö?retmenlik mesle?ini icra edenler)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ortaö?retim kurumlar?nda görev yapan ve laboratuvar dersleriyle ilgili deneyime sahip olan biyoloji ö?retmenlerinin tutumlar?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lardan, laboratuvar derslerine yönelik verilen her bir ifadeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir. Cevaplar 1'den 5'e kadar puanlan?r ve genel tutum puan? ile alt boyut puanlar? hesaplanarak yorumlan?r.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikolojisi, fen e?itimi, laboratuvar tutumu, BÖLDYTÖ, ö?retmen yeterlikleri, tutum ölçme, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: gekici@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi (Yazar?n ileti?im bilgisine göre varsay?lm??t?r.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek 2002 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için sorumlu yazar Gülay Ekici ile do?rudan ileti?im kurulmas? önerilir.

Kaynaklar

Ekici, G. (2002). Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BÖLDYTÖ). *Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 22*(22), 62-66. (Makale ba?lant?s?: efdergi.hacettepe.edu.tr)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: biyoloji-ogretmenlerinin-laboratuvar-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Biyoloji Ö?retmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek 4 alt boyut ve 22 maddeden olu?maktad?r. Alt boyutlar ve ilgili maddeler (m) a?a??dad?r:

Genel (11 m): Laboratuvar dersi biyoloji ö?retimi için gerekli de?ildir.
Zevk (5 m): Laboratuvar dersi bilgi ve yetene?imi göstermemi sa?lar
Güven (3 m): Laboratuvar çal??mas? konusuyla ilgili daha çok bilgi ö?renmek isterim.
Önemlilik (2 m): Laboratuvar dersinin konuyu ö?retmeye faydal? olmad???n? dü?ünüyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM